

KAPITOLA PRVNÍ,

*ve které Zuzanka najde
lakovku ametystovou,
objeví neznámou lesní pěšinu
a setká se s Bukukururunou
a s jejím kocourem*

Všude kolem Chřibské jsou hluboké lesy, a v těch lesích můžete najít spoustu hřibů smrkových a hřibů borových a hřibů kolodějů a hřibů plstnatých a hlavně hřibů žlutomasých a hřibů hnědých, ale také hřibů hořkých a hřibů kříšťů. Zuzanka uvažovala, proč se Chřibská nejmenuje Hřibská nebo proč se tady hřibům neříká chřiby. V tom se určitě skrývá nějaké tajemství. Například Česká Kamenice asi oplývala kamením. Českým kamením. Rybniště mělo – a vlastně má nablízku rybník s rybami, kolem Doubic rostly doušky, ve Studeném bývá dost studeno, to je všechno v naprostém pořádku. Ale Chřibská? Copak tady někdo chřibuje? A i kdyby chřiboval, tak co to znamená?

Ve Chřibské bydlí Zuzančina babička a Zuzanka k ní pravidelně jezdí na prázdniny. Na celé dva měsíce prázdnin, protože se jí tu líbí a mají se s babičkou rády. A taky proto, že u babičky žije pes Rynart, který pochází z Rynartic, a kočka Kytla, která se narodila v Kytlici. Pes je černobílý a umí jenom bafat u plotu, žrát kosti nebo granule a lehnout si na záda, když chce někomu vyjádřit oddanost. Zato kočka je úplně černá, jenom pod krkem má stříbrnou skvrnu, a tváří se tajuplně jako zakletá princezna. Mžourá žlutozelenýma očima tak záhadně,

jako by chtěla říci: Kdybych já směla mňoukat, co všechno běží mou černou hlavou, to byste se dověděli věci...

Zuzančini rodiče jezdí na dovolenou vždycky někam k moři, jednou do Bulharska, potom zase do Rumunska, jindy do Polska, pak zase do Řecka, ale Zuzanka je nejradší u babičky. U žádného moře na celém světě nežije taková babička, takový Rynart a taková Kytla, tak co by tam hledala? Určitě tam nejsou ani králíci, a těch má babička rovných deset. Ale tihle králíci na rozdíl od Kytly začarovaní zřejmě nejsou, na to jsou příliš žraví.

Babička má docela malou chaloupku a kolem té chaloupky velkou zahradu, kde je možno střídavě mlsat jahody, maliny, rybíz, angrešt, jablka nebo lískové oříšky. Doma v pražském bytě roste jenom fíkus, ale ten má jenom listy. Kdyby na něm rostly aspoň fíky, když se jmenuje fíkus. Ale fíkus se k ničemu nemá.

Zuzanka chodí sama do lesa, protože babička už je stará a nemůže se vypravit na delší putování. Ale nikdy nezabloudí, i když se jí nabízejí různé odbočky do neznáma, protože zná les jako svoje boty. Trhá tam někdy borůvky do bandasky, občas si smlsne nějakou ostružinu nebo sbírá houby do proutěného košíku. Hlavně křemenáče, protože křemenáče jsou nejhezčí. Ale taky masáky, protože masáků tu roste nejvíc. Ještě nikdy se nespletla a nepřinesla babičce muchomůrku tygrovanou, protože muchomůrka tygrovaná není ani trošičku růžová a správný masák musí být narůžovělý.

Houby jí připadají jako vyslanci z pohádkového světa. Včera bylo pod borovicí jenom jehličí a pár šišek, dneska se tam najednou objevilo sedm klouzků s nažloutlými lepkavými hlavíčkami. Odkud se vzali? Kdo je sem poslal? A kdyby tak dovedla vyprávět muchomůrka červená, co by asi povídala?

Zuzanka má v Chřibské skoro víc kamarádů než v Praze – děvčat i kluků. Ale ráda zůstává někdy sama. Rozloží si na zahradě lehátko a uvelebí se na něm s knížkou. Čte už třeba po

desáté pohádkové knížky, které četla loni i předloni. A nad těmi knížkami si představuje, co pohádkového by sama chtěla prožít.

Snad proto se to všechno stalo.

Vydala se jako obvykle do lesa s košíčkem. A připadala si jako Červená karkulka, na kterou co nevidět musí z lesní houštiny vyskočit vlk. Řekla by mu: Počkej, vlku, teď mám košík prázdný. Počíhej si tady na mne, až se budu vracet. Pak budu mít košíček plný dobrot. A nasbírala by v lese naschvál

samé hadovky, kříšťě, satany, žlučníky, závojenky, vláknice, třepenitky, muchomůrky, holubinky vrhavky a ryšavé ryzce a kravské ryzce a šeredné ryzce, vlk by je sežral a puknul by.

Sluníčko pálilo, smrčky stály v pozoru jako vojáci před generálem, veverka chroupala semínka šišky v koruně borovice, větve modřínů visely jako zelené záclony, mýtina byla porostlá vřesem a kapradím a na kameni se vyhřívala ještěrka.

Zuzanka se posadila vedle ještěrky, aby si odpočinula.

A vtom spatřila zvláštní houbu, která tu rostla hned u cesty. Houba byla celá fialová. Měla útlý třeň a nevelkou hlavičku.

Byla to lakovka ametystová, ale to Zuzanka nevěděla, protože ještě nikdy tak podivnou houbu neviděla.

Obvykle nesbírala houby, které neznala, avšak lakovka ji přitahovala. Utrhla ji a opatrně položila do košíku.

Nablízku něco zabušilo jako kulomet. Datel proklepával vysoký smrk. Na to není nic neobvyklého, to datlové dělávají.

Najednou se však od smrku ozval hluboký hlas: „Copak nevidíte, že spím? Musíte mi tu rámusit zrovna za hlavou, když odpočívám po noční?“ Hlas patřil sově, která nevráživě mžourala na datla.

Datel pípl: „Promiňte, paní sovo, nevšiml jsem si vás“ – a odletěl.

To se mi jenom zdá, pomyslela si Zuzanka, protože sovy ani datlové nemluví. Nebo mluví, ale já jim nerozumím. To je zase taková hra, jako když si představuju, že se tady objeví vlk.

Pak zjistila, že lesem vede pěšina. Samo o sobě to nebylo nic divného, protože les protínalo mnoho udržovaných cest i prošlapaných cestiček. Ale tahle pěšina tu určitě ještě včera nebyla. Nikdy tu nebyla. Les byl na tomto místě tak hustý, že se pod stromy dalo stěží prolézt po čtyřech.

Pěšina byla rovná a porostlá mechem. Zdálo se, že vede někam na vrch Studený.

Zuzanka se rozhodla, že pro tentokrát nechá houby houbami a podívá se na Studený. Prý je tam rozhledna, ze které je

vidět až do Kamenického Šenova. Zdvihla košík s jedinou houbou – lakovkou ametystovou – a šla.

Cesta byla mechově hedvábná a ťapalo se po ní docela příjemně. Houba v košíku fialově zářila.

Najednou se před Zuzankou otevřela mýtina porostlá přesličkou a kapradím. Uprostřed mýtiny stáli dva jeleni. Zdálo se, že Zuzanku vyhlížejí.

Zuzanka se polekala. Jeleni měli mohutné paroží. Třeba se chystají spolu zápasit a v zápalu boje se vrhnou taky na ni. Ale jeleni se tvářili pokojně jak slunéčka sedmitečná.

„Neboj se nás,“ řekl první jelen sametovým hlasem. „Čekáme tu na tebe.“

„Na mě?“ divila se Zuzanka. „A proč?“

„Chceme ti dát radu,“ odpověděl druhý jelen a jeho hlas byl ještě sametovější. „Radu, kterou možná už budeš brzy potřebovat.“

„To bude nějaký omyl,“ vrtěla Zuzanka hlavou. „Já jdu na Studený a...“

„Tahleta cesta nevede na Studený,“ přerušil ji první jelen.

„A kam vede?“

Jeleni se na sebe podívali, ale neodpověděli. Jenom druhý jelen naléhavě pokračoval: „Ať se stane cokoliv, nikdy nezhazuj lakovku ametystovou, ani ji nikomu nedávej!“

Když se Zuzanka zatvářila nechápavě, vysvětloval: „To je houba, kterou máš v košíčku. Nech si ji do té chvíle, dokud neuslyšíš, že pes zaštěká, kočka zamňouká, ovce zabečí nebo kráva zabučí. A dokud nezjistíš, že nerozumíš tomu, co povídají.“

„Až budeš v nesnázích,“ dodal první jelen, „dotkni se lakovky. Ona ti pomůže. Ale pozor! Smíš se jí dotknout pouze třikrát, počtvrté už nemá žádnou moc a mohla by ti spíš uškodit.“

Druhý jelen pravil slavnostně: „Jsi první dívka, která v dějinách tohoto polesí kouzelnou lakovku našla. Važ si toho...“

„Krrrá,“ ozvalo se nad nimi. „Nemáš prrrravdu, jelene.“ Byla to velká černá vrána. Jeleni k ní vzhledli. „A copak Alžbětka ze dvorrra Varrrrnsdorrrrfu rrrroku patnáct set šedesát osm? Nedávali jste ve škole pozorrr, jeleni, a to je zarrrmucující!“

Jeleni svěřili hlavy. První jelen provinile zamumlal: „My jsme tehdy chyběli, vráno, měli jsme zarděnyky...“

A druhý se honem přidal: „My si to doplníme, slibujeme.“

„No prrrroto,“ zakrákala vrána a plavně odlétla.

Zuzanka byla ze všeho, co slyšela, naprosto zmatena: „Ale co to má znamenat? Já vůbec ničemu nerozumím...“

„Víc ti nemůžeme povědět,“ řekl odmítavě druhý jelen a zmizel.

„Proč jste tu na mne tedy čekali?“ optala se honem Zuzanka prvního jelena.

„Protože nemáme rádi Bukukururunu Bradlafousovou,“ prohlásil jelen a byl ten tam.“

Zuzanka na mýtině osaměla. Kolem ní byla jenom přeslička a kapradí. A les.

Měla bych se vrátit, rozhodovala se Zuzanka. Ještě tu zabloudím...

A ohlédla se. Jaké však bylo její zděšení, když zjistila, že lesní pěšina za ní zmizela. V místech, kudy sem přišla po mechové cestičce, byl jenom neprostopupný les.

Plným právem by se teď mohla dát Zuzanka do breku a nikdo by jí to nemohl vyčítat. Dostala se někam a neví kam, nemůže najít cestu zpátky, číhají na ni zřejmě neznámá nebezpečí a snad i nějaká Bradla nebo co to ten jelen hlásal, to přece není jen tak. Ale plakat nezačala. Pláč v podobných okamžicích je totiž zbytečná ztráta času.

Zjistila, že sice zarostla pěšina, po které sem došla, že však na druhé straně mýtiny mezi stromy se nějaká cesta rýsuje.

Ta cesta však byla křivolaká a hrbolatá. Ale ať je jakákoli, někam vést musí.

Vedla na paseku, plnou kopřiv. Uprostřed paseky na vel-

kém pařezu seděla vrásčitá babizna s dlouhým nosem. Na nose měla pořádnou bradavici. Babice byla ohnutá jako luk, na hlavě měla fialový šátek, v ruce zohýbanou sukovicí a na rameni jí seděl kocour, černý jak dvě kila antracitu.

„Copak tady děláš?“ ozvala se baba napůl skřípavým a napůl kašlavým hlasem.

Zuzance se babizna ani za mák nezamlouvala. Už se chtěla sebrat a utéci, když se však otočila, zjistila, že i křivolaká a hrbolatá stezka zarostla stromy. Kolem paseky byl hustý les.

Podívala se po očku na nevzhlednou babici a zašeptala sotva slyšitelně: „Nic...“

„A pročpak nic neděláš? Nesnáším, když mladé a zdravé děvče nic nedělá,“ vrčela babizna. Dlouze si ji prohlížela krhavými očima, pak spokojeně mlaskla a zaskřípala: „Půjdeš ke mně do služby, aby ses něčemu přiučila. Už dlouho hledám pomocníci, stárnu – a sama už na všechno nestačím. Kolikpak myslíš že mi je?“

„Šedesát,“ hlesla Zuzanka.

Stařena se skřípavě rozesmála: „Šedesát! Jen přidej, holčičko, přidej!“

Zuzanka shledávala, že jí baba možná ani nechce ublížit, proto si dodala kuráže a řekla už hlasitěji: „Sedmdesát?“

Babice se rozkuckala smíchy: „Lichotíš mi, holčičko. Ale dost možná, že opravdu vypadám tak mladě. To dělá ta čarodějná životospráva. Je mi devět set osmašedesát let. Tak si můžeš vypočít, kterého roku jsem se narodila. Bylo to památného dne třináctého července. Když mi byly dva roky, už jsem chodila do kouzelné školy. A v pěti letech jsem získala titul profesorka čarů a kouzel, tedy PrČaKo v. s. Od té doby provádím svoje řemeslo v těchto i přilehlých lesích.“

Ukázala křivým palcem na kocoura: „A to je můj asistent Kližník. Je umělý, slepila jsem si ho klihem. Ale přepral by všechny kocoury v severních Čechách a okolí.“

„A jak se jmenujete vy?“ zeptala se Zuzanka.

„Já jsem Bukukururuna Bradlafousová,“ pyšně pravila stařena.

Zuzanka to sice tušila, ale přece jen se při vyslovení toho jména zachvěla. Právě před Bukukururunou ji jeleni nepřímo varovali. Určitě je to zlá a nepříjemná čarodějnice. A k té by měla jít do služby?

Nahlas řekla: „Ale já k vám přece nemůžu jít za pomocnici, paní čarodějnice. Babička by myslela, že se mi něco stalo, kdybych se včas nevrátila.“

Tu se však Bukukururuna příšerně rozezllila. Tloukla sukovicí do země, až jiskry lítaly, a křičela: „Neříkej mi čarodějnice! Jsem profesorka čarů a kouzel, už jsem ti to vysvětlovala, ale ty si sedíš na uších! A do tvé babičky mi nic není! Když něco řeknu, tak platí. Nastoupíš ke mně okamžitě do služby, a už nechci slyšet žádné odmlouvání!“

Zuzanka ustoupila o krok a se strachem ze sebe vypravila: „Odpusťte, paní profesorko, já jsem nevěděla...“

„No dobrá, dobrá,“ hučela smířlivě baba. „Sotva se známe a hned člověka – vlastně profesorku – rozčlíš! Úplně se mi rozbušilo srdce z takové opovázlivosti. Kde mám zase svoje léky?“

„V kapsáči,“ zamňoukal kocour Kližník.

„Cože?“ nerozuměla Bukukururuna.

„Chíkám, že v kapsáči,“ opakoval kocour. Zuzanka si všimla, že nedovede vyslovit eř. Asi proto, že byl umělý.

Stařena vytáhla z kapsáře tubu s nápisem CORDEX, spolkla dvě pilulky a klidněji pokračovala: „Čekají na tebe veliké úkoly, holčičko. Ani si nedovedeš představit, jaká pohádková budoucnost se před tebou otevírá, když ti dovoluju, abys mi pomáhala. Zeptej se, koho chceš, třeba zrovna tady Kližníka, kdo to je PrČaKo Bukukururuna Bradlafousová v. s.“

Kocour úslužně oddrmolil: „Bukukururuna Bradlafousová s doživotním titulem PrČaKo je největší a nejslavnější profesorka čarů a kouzel na celém světě. Všecko umí a všecko zná,

dovede napchíklad udělat z komára velblouda a zase naopak z velblouda komára, z chýše velkolepý palác a z paláce vmžiku nuznou chýší. Vládne silami nečistými a špinavými, s každým se vypořádá a nad každým zvítězí. Všechny pohádkové slovníky se o ní uznale zmiňují, jak ty v tištěné podobě, tak ony na internetu.“

„Dobře,“ pochválila babice kocoura. „Teď jsi to slyšela na vlastní uši, holčičko, pokud si na nich zase nesedíš. Tak si dej na mě pozor a služ mi věrně a oddaně. Jinak bude s tebou zle. Ani stébélkem nesmíš zkřížit moje dalekosáhlé plány!“

Její hlas náhle nabyl sladkého zabarvení: „Jestli však budeš dělat všechno přesně tak, jak ti nakážu, bohatě se ti odměním. Najímám si tě na tři roky a tři dny. Přesně za tři roky a tři dny tě propustím s hojnými dary, jaké ti nemůže dát nikdo jiný než já, holčičko.“

Zuzance se zatmělo před očima. Tři roky a tři dny být v područí čarodějnice!

Co se stane, když se nevrátí k babičce? Babička zalarmuje sousedy, všichni občané v čele se starostou ji půjdou do lesa hledat, připojí se k nim policisté a hasiči, budou celé okolí prohledávat v rojnicích. A když ji nenajdou (určitě ji nenajdou, protože ji Bukukururuna někde ukryje, kam se žádný nedostane), pošle babička telegram rodičům, rodiče nahonem přijedou nebo dokonce přiletí až od moře a budou nešťastní, že jejich jediná dcera zmizela, budou si vyčítat, proč ji nevzali s sebou k moři... V televizním zpravodajství budou ukazovat její fotografie a budou k tomu hlásit: Pohřešuje se nezletilá...

Ale čarodějnice chlácholivě zachraplala, jako by četla její myšlenky: „Ničeho se neobávej, zařídím to tak, aby nikdo z tvých příbuzných nezpozoroval, že nejsi doma. To už je moje starost, holčičko, nepotřebuju, aby mi tady někdo chtěl pomáhat a chránit. Tak si vyber: buďto teď půjdeš se mnou, anebo tě začaruju na věky věkův v bílou břízu a žádný nikdy nezjistí,

že ta bříza byla původně holka, která se pošetile bála čarodějné služby.“

„Ona by to dovedla!“ varoval kocour. „Je pchíšerně pchísná, když se rozzlobí.“

Co si měla Zuzanka zvolit? Bříza je sice hezký strom, ale být doživotně břízou není asi zvlášť velké povyražení.

„Tak jo,“ pokrčila rameny. „Hlásím se k vám do služby.“

„Já to věděla, že dostaneš rozum,“ zabručela babice.